

Kuupäev: 09.04.2026

Majandus-ja Kommunikatsiooniministeerium

e-post: info@mkm.ee

Planeerimisseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse (strateegiliste investeeringute ekspressrada) eelnõu ja selle lisa 1 määruse kavandi muutmise ettepanek

Eelnõude infosüsteemis on arvamuse avaldamiseks Planeerimisseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse (strateegiliste investeeringute ekspressrada) eelnõu (edaspidi: eelnõu).

Peame strateegiliste investeeringute ekspressraja loomist igati positiivseks ja vajalikuks arenguks Eesti investeerimiskeskonna, energiajulgeoleku ning majanduse konkurentsivõime tugevdamisel.

Eurowind Energy OÜ teeb ettepaneku täpsustada strateegiliselt olulise investeeringu mõistet selliselt, et mõiste sisaldaks omavahel seotud taastuvenergia hübriidprojekte ja/või projektide lahendusi, kus ühe tervikliku investeeringu osadeks on näiteks andmekeskus, tuulepark, päikeseelektriijaam, energiasalvesti, liitumis- ja võrgutaristu või muu taastuvenergia kasutamist toetav taristu või ka tarbija.

Praegune määruse eelnõu sõnastus ei välista otseselt taastuvenergia hübriidprojekte, kuid ei nimeta neid ka selgesõnaliselt. Määruse eelnõu § 2 lg 1 kohaselt on strateegiliselt oluline investeering Eesti Vabariigi maismaal elluviidav investeering, mis vastab järgmistele tingimustele: 1) projekti elluviimise kapitaliinvesteeringu mahuks on vähemalt 0,1 protsenti Eesti aastasest sisemajanduse koguprodukti nominaalmahust, võttes aluseks Statistikaameti viimati avaldatud näitaja; 2) projekt kuulub lõikes 2 sätestatud valdkonda. Vastavalt määruse eelnõu § 2 lg 2 punktile 5 on üheks valdkonnaks taastuvatel energiaallikatel põhinevaid või taastuvate energiaallikate kasutamist võimaldavad juhitavad elektritootmise- või salvestuskäitiste rajamine ja käitamine, või energiatootmises fossiilkütuste asendamine taastuvate energiaallikatega.

See võib praktikas põhjustada erinevaid tõlgendusi, kas näiteks andmekeskuse ja taastuvenergia tootmis- ning salvestuslahenduse kombinatsiooni tuleks hinnata ühe strateegilise investeeringuna või mitme eraldiseisva projektina. Kuna eelnõu eesmärk on vähendada killustatust, võimaldada paremat koordineerimist ja menetleda strateegilisi arendusi terviklikult, on põhjendatud sätestada selgesõnaliselt, et strateegiline investeering võib koosneda ka omavahel seotud taastuvenergia projektidest.

Muudatus oleks eriti oluline taastuvenergia hübriidprojektide puhul, kus majanduslik ja tehnoloogiline väärtus tekib just koosmõjus. Näiteks võib andmekeskus tagada paindliku tarbimise, tuule- ja päikesepark tootmise, salvestus juhitavuse ning võrgutaristu süsteemi ühendatavuse. Praeguse määruse § 2 lõike 2 punkt 5 hõlmab küll taastuvenergia tootmist ja salvestust, kuid ei kajasta piisava selgusega selliseid lahendusi, mis ühendavad tootmise, tarbimise, salvestuse ja toetava taristu üheks äriliseks ning ruumiliseks tervikuks.

Eelnõu seletuskiri märgib punktis 6.4.1. (mõju rohepöördele), et investeeringute hulka ei kuulu tuulepargid. Määruse eelnõu § 2 lg 2 p 5 sõnastust tuleks täpsustada selliselt, et selle kohaldamisalasse kuuluksid sõnaselgelt ka tuulepargid. Eelnõu sõnastuse põhjal ei ole arusaadav, kas taastuvatel energiaallikatel põhinevad elektritootmiskäitised hõlmavad ka tuuleenergiat kasutavaid tootmiseseadmeid, eriti arvestades, et sättes on kasutatud väljendit „juhitavad elektritootmise- või salvestuskäitised”.

Samuti palume selgelt sõnastada, et hübriidpargi korral arvestatakse tuulepargi investeeringu osa projekti hindamisel.

Meie ettepanekut toetab asjaolu, et tänased taastuenergia arendused ei seisne enamasti üksikutes tootmiseseadmetes, vaid üha sagedamini ühtse tervikuna kavandatavates lahendustes, kus tootmine, salvestus, võrguühendus ja suurtarbija on omavahel seotud. Eriti suurtarbijad vajavad konkurentsipüsimeks taastuenergiat, kuna rahvusvahelistel hangetel osalemisel seatakse muuhulgas kriteeriume, mis nõuavad taastuenergia kasutamist. Samuti on tarbijate jaoks soodne elektrienergia võtmetähtsusega ning seetõttu tuleb võimaldada koos ehitada tarbimist ja tootmist ekspresr aja alusel, mis avaks otseliini kasutamise võimaluse ja vähendaks elektrile minevat kulu. Vastasel korral tekib olukord, kus tarbija saab ehitusõiguse näiteks aastaga, kuid elektritootmise osa lisandub pikema menetluse tõttu mitmeid aastaid hiljem või jääb üldse tulemata, kuna projekte vaadeldakse eraldiseisvatena.

Lisaks toetab tuuleparkide sõnaselget määruses sätestamist ka investeeringu mahu kriteerium. Kui strateegiliselt olulise investeeringu eelduseks on vähemalt 0,1 protsenti Eesti aastasest SKP-st ehk ligikaudu 40 miljoni euro suurune kapitaliinvesteering, kvalifitseeruvad ekspresr aja alla üksikud tuulepargid. Tegemist on piisavalt kõrge lävendiga, mis piirab kohaldamisala suuremahuliste ja ka riigi seisukohalt olulisemate projektidega. Seejuures tuleb arvestada ka Eesti planeerimispraktika tegelikkust, arendajatel ei ole enamasti võimalik kavandada väga suuri maismaatuuleparke, mistõttu ei muudaks tuuleparkide lisamine ekspresr aja kohaldamise võimalusi põhjendamatult laiaks.

Oleme valmis kohtuma ja ettepanekuid täiendavalt selgitama.

Lugupidamisega

Raido Hallik

Eurowind Energy OÜ maajuht

/allkirjastatud digitaalselt/